

Ks. MICHAŁ MARCINIAK*

NAPIĘCIE POMIĘDZY EWANGELIZACJĄ
A ZAANGAŻOWANIEM SPOŁECZNYM
W KATOLICKICH WSPÓLNOTACH
CHARYZMATYCZNYCH

THE TENSION BETWEEN EVANGELIZATION AND SOCIAL ENGAGEMENT
IN CATHOLIC CHARISMATIC COMMUNITIES

Abstract: The aim of the article is to consider the issue of the integrity of tasks undertaken by Catholic Pentecostal communities concerning evangelization and social assistance. Over the years, there has been a tendency to overemphasize these realities, either by advocating social demands while downplaying spiritual needs, or conversely, by proclaiming the Gospel without addressing the economic and social needs of people. New evangelization conducted in an integral manner appears to offer a solution to this problem. A significant illustration is the Brazilian Church, which highlights the essence of the issue and one of the causes of the process of Pentecostalisation.

Keywords: new evangelization, service to man, charismatic communities, pentecostal communities, pentecostalisation, charismatic renewal.

U podstawy chrześcijańskiej wiary leży głoszenie Ewangelii o Jezusie Chrystusie¹. Kto przyjmuje z wiarą Ewangelię, a przez chrzest św. zostaje członkiem Kościoła, powinien pogłębiać swą więź z Jezusem przez wsłuchiwanie się w słowo Boże,

---

* Ks. Michał Marciniak – kapłan archidiecezji wrocławskiej, doktorant Szkoły Doktorskiej Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ORCID: 0000-0001-9243-230X; e-mail: michal.marciniak@pwt.wroc.pl.

¹ Por. BENEDYKT XVI. *Encyklika Deus caritas est* o miłości chrześcijańskiej (25.12.2005) [dalej: DCE] p. 1.

przystępowanie do sakramentów i wypełnianie posłannictwa Kościoła. Należy pamiętać, że Kościół nie jest tylko misterium jedności w Chrystusie i *communio* (wspólnotą) osób w Duchu Świętym, ale z natury jest także *missio* (misyjny). Kościół jest z natury misyjny², co oznacza, że misja ewangelizacji jest podstawowym obowiązkiem każdego chrześcijanina, jak i całego Kościoła³. Misja ta spełniana jest z nakazu Pana w mocy Ducha, który ożywia nieustannie Kościół i jego członki. Życie wewnętrzne wspólnoty Kościoła, tj. słuchanie słowa, łamanie chleba oraz modlitwa, nabiera pełnego znaczenia i mocy tylko wtedy, gdy Kościół staje się świadkiem, rodzi nawrócenie oraz głosi Dobrą Nowinę⁴. Nieodłącznym aspektem świadectwa jest posługa ubogim i potrzebującym, która jest realizacją Ewangelii w praktyce (zob. Mt 25,35-40). W katolickich wspólnotach charyzmatycznych⁵ bywa jednak różnie z połączeniem głoszenia Ewangelii (ewangelizacji) i pełnieniem dzieł miłosierdzia. Często dochodzi do przeakcentowania któregoś z tych dwóch wymiarów⁶. Obie rzeczywistości są integralnymi budulcami natury Kościoła i muszą się nawzajem przenikać, by można było powiedzieć o autentycznym życiu Kościoła. Od lat 60. XX w., patrząc na działalność katolickich wspólnot pentekostalnych, które przecież realizują misję nowej ewangelizacji, można dostrzec pewne napięcie w obszarze tych zadań.

1. KATOLICKA ODNOWA CHARYZMATYCZNA – NOWA EWANGELIZACJA

W nauczaniu ostatnich trzech papieży, św. Jana Pawła II, Benedykta XVI oraz Franciszka, został dostrzeżony fakt, że kultura Pięćdziesiątnicy, którą propagują wspólnoty charyzmatyczne, przyczynia się do nowej ewangelizacji⁷. Członkowie Odnowy Charyzmatycznej od początku rozumieli, że celem ewangelizacji jest osobiste nawrócenie, czyli całkowite oddanie się Jezusowi Chrystusowi, które następuje

² Por. SOBÓR WATYKAŃSKI II. *Dekret o misyjnej działalności Kościoła Ad gentes divinitus* (7.12.1965) p. 2.

³ Por. BENEDICT XVI. *Homily visit to the roman basilica of st Paul-outside-the-walls* (Rzym, 25.04.2005). <https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/en/homilies/2005/documents/hf_ben-xvi_hom_20050425_san-paolo.html> [dostęp: 4.02.2024].

⁴ Por. PAWEŁ VI. *Adhortacja apostolska Evangelii nuntiandi o ewangelizacji w świecie współczesnym* (8.12.1975) p. 15.

⁵ Pojęcia «wspólnoty charyzmatyczne» oraz «wspólnoty pentekostalne» są w artykule używane zamiennie.

⁶ Por. S. RAKOCZY. *Czy istnieje odrębna duchowość charyzmatyczna? W: Duch Święty w naszej codzienności*. Red. K. Guzowski, G. Barth. Lublin 2010 s. 164.

⁷ Por. KOMISJA TEologiczna KATOLICKIEJ ODNOWY CHARYZMATYCZNEJ W NIEMCZECH. *Dom modlitwy (Mk 11,17). Inicjatywy modlitewne i domy modlitwy*. W: *Wiosna Kościoła – Odnowa Charyzmatyczna w dokumentach episkopatów i komisji teologicznych różnych krajów świata*. Red. J. Salamón, A. Luberadźka, M. Sowińska. Cieszyn 2019 s. 292-293.

rozpala moc Ducha Świętego⁸. Podstawowym wymiarem nowej ewangelizacji w odnowie jest posługa charyzmatyczna na peryferiach oraz dzielenie się chrztem w Duchu Świętym. Chrzest w Duchu Świętym rozbudza w ewangelizowanym ożywione życie modlitewne i sakramentalne, głód Pisma Świętego, większą świadomość oraz kieruje osobę ku integracji z całym życiem Kościoła⁹.

Nazwa: Katolicka Odnowa w Duchu Świętym¹⁰ sama w sobie określa wymiar ewangelizacyjny tego ruchu¹¹. Centralnym zjawiskiem w jego życiu wspólnotowym jest chrzest w Duchu Świętym, będący objawieniem mocy Ducha. Profesor teologii Peter Hocken uważa, że tam, gdzie zostaje objawiona siła Boga, zawsze to działanie dotyczy zbawienia¹². Ewangelizacyjny charakter w odnowie polega więc na przekazywaniu doświadczenia zbawienia poprzez dzielenie się świadectwem o działaniu mocy Bożej, wyrażającym się w słowach: „Jezus jest Panem!”¹³.

Analizując ponad 50-letnie istnienie Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej, należy z całą pewnością stwierdzić, że jest ona promotorem nowej ewangelizacji w Kościele katolickim. Z zapałem głosi niezmienną Ewangelię nowymi metodami oraz tworzy szkoły i kursy nowej ewangelizacji. Członkowie wspólnot charyzmatycznych wyróżniają się w Kościele aktywnością ewangelizacyjną i odwagą, wychodzą na peryferie, tj. ewangelizują na ulicy, tworząc przeróżne inicjatywy ewangelizacyjne oraz wcielając żywą Ewangelię. Peryferie to również ludzie głodni, chorzy, którzy potrzebują opieki zdrowotnej.

2. NOWA EWANGELIZACJA – PERYFERIE

Papież Franciszek w adhortacji *Evangelii gaudium* zaznaczył, iż każda wspólnota i każdy chrześcijanin muszą zrezygnować z własnej wygody i bezpieczeństwa, by wyjść na peryferie Kościoła i świata, które potrzebują światła Ewangelii¹⁴. Papież mocnymi słowami upomina członków i pasterzy Kościoła, zachęcając ich, aby nie bali się porzucić duszpasterstwa osiadłego na rzecz ludzi spragnionych Chrystusa:

---

⁸ Por. CANADIAN CONFERENCE OF CATHOLIC BISHOPS. *A CCCB Pastoral Letter – The Charismatic Renewal in Canada 2003*. Canada 2003. <<https://www.cccb.ca/letter/cccb-pastoral-letter-charismatic-renewal-canada-2003/>> [dostęp: 15.04.2024] (tłum. własne).

⁹ Por. *tamże*.

¹⁰ Ruch określany jest również jako Odnowa Charyzmatyczna. Por. K. GUZOWSKI. *Duch Dialogujący*. Lublin 2016 s. 261.

¹¹ Por. D. TOMCZYK. *Ruch charyzmatyczny a Kościół: zadania i cele*. „Collectanea Theologica” 56:1986 nr 4 s. 64.

¹² Por. *tamże*.

¹³ Por. *tamże*.

¹⁴ Por. FRANCISZEK. *Adhortacja apostolska Evangelii gaudium o głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie* (24.11.2013) [dalej EG] p. 20.

Jeśli coś ma wywoływać święte oburzenie, niepokoić i przyprawiać o wyrzuty sumienia, to niech będzie to fakt, że tylu naszych braci żyje pozbawionych siły, światła i pociechy z przyjaźni z Jezusem Chrystusem, bez przygarniającej ich wspólnoty wiary, bez perspektywy sensu i życia¹⁵.

Peryferie są to więc te wszystkie miejsca, gdzie ludzie pozbawieni są sensu życia i światła Chrystusa. Peryferii nie trzeba szukać gdzieś daleko, w odległych krańcach świata, są one blisko nas, a czasami nawet w nas¹⁶. Według papieża dziś najwidoczniej ukazują się w osobach odrzuconych i wykluczonych społecznie¹⁷. W wierze w Chrystusa i Ewangelii – powiada papież – ma swe źródło potrzeba integracji opuszczonych w społeczeństwie¹⁸ na wzór Chrystusa, który sam stał się ubogi i „[...] przyszedł, by ocalić to, co zginęło” (Mt 18,11).

Na tym etapie ujawnia się kolejny, bardzo ważny aspekt, a mianowicie ewangelizacja musi być połączona z dziełami miłosierdzia. Kerygma ożywiona miłością zawsze zawiera w sobie treść społeczną¹⁹. Kerygma i miłość braterska są niejako streszczeniem całej Ewangelii oraz tym, co identyfikuje najlepiej uczniów Chrystusa – chrześcijan²⁰. Ewangelizacja stanie się zatem skuteczna i płodna wtedy, kiedy przepowiadanie potwierdzone będzie świadectwem miłosierdzia²¹. Dzieła miłosierdzia są najlepszym sposobem potwierdzenia wiarygodności głoszących²². Jednak nie każda dobroczynność kierowana postawą współczucia, wpisana w naturę człowieka, jest chrześcijańską praktyką miłosierdzia²³.

Gdybym rozdał na jałmużnę całą majątność moją, a ciało wystawił na spalenie, lecz miłości bym nie miał, nic mi nie pomoże (1 Kor 13,3).

Św. Paweł w *Hymnie o miłości* poucza, że miłość (*caritas*) nie jest zwyczajnym działaniem społecznym, ale zawsze jest czymś więcej²⁴. Benedykt XVI prezentuje istotne elementy chrześcijańskiej *caritas*, którą rozumie jako posługę miłości

¹⁵ EG 49.

¹⁶ Por. W. PRZYGODA. *Wprowadzenie*. W: *Peryferie wiary wyzwaniem dla Kościoła*. Red. W. Przygoda, M. Fiałkowski. Lublin 2015 s. 11.

¹⁷ Por. EG 53.

¹⁸ Por. *tamże* 186.

¹⁹ KONGREGACJA NAUKI WIARY. *List Iuvenescit Ecclesia* (Rzym 2016) [dalej: IE]. W: *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*. Red. P. Sawa, A. Sepiolo, I. Zielonka. Gliwice 2017 s. 81-115 p. 18.

²⁰ Por. FRANCISZEK. *Posynodalna adhortacja apostolska Querida Amazonia* (2.02.2020) [dalej: QA] p. 65.

²¹ Por. EG 199.

²² Por. FRANCIS. *Homily in Campobasso* (Campobasso, 5.07.2014). <https://www.vatican.va/content/francesco/en/homilies/2014/documents/papa-francesco_20140705_molise-omelia.html> [dostęp: 8.04.2024]. (tłum. własne).

²³ Por. A. KULIBERDA. *Miłosierdzie w służbie ewangelizacji na przykładzie działalności fundacji świętego Barnaby*. Częstochowa 2019 s. 11.

²⁴ Por. DCE 34.

podejmowaną przez wspólnotę miłości, tj. Kościół²⁵. Działalność charytatywna wspólnoty Kościoła jest aktualizacją i uobecnieniem miłości, której człowiek zawsze potrzebuje²⁶.

3. PRZEAKCENTOWANIE WYMIARÓW

Latynoamerykański Kościół katolicki od lat 60. XX w. skupiał się w obszarze duszpasterskim na pomocy społecznej. Za przykład niech służy Brazylia, gdzie Kościół realizował postulat, by wyjść do ubogich, tworząc „wspólnoty podstawowe” (*comunidades de base*). Wspólnoty te na pierwszym miejscu koncentrowały swoją działalność na głoszeniu idei dotyczących równości ekonomicznej, kwestiach robotniczych, mówiąc w skrócie: głosiły Ewangelię społeczną²⁷. Budując studnie z wodą, organizując podstawową opiekę medyczną czy dostarczając pożywienia²⁸, Kościół katolicki, który wybrał opcję dla ubogich poprzez realizację swoich postulatów, w oczach ludzi zaczął widnieć raczej jako instytucja pomocy społecznej, tracąc znaczenie miejsca, w którym człowiek może doświadczyć zbawczego działania Chrystusa. Realizując swoją misję na rzecz ubogich, katolicyzm przewartościował swoje cele, myśląc, że jeżeli pomoże ubogim w podniesieniu standardu ich życia, ci zasilą grono wiernych – stało się inaczej. Przyjęcie tego rodzaju taktyki duszpasterskiej nie zrodziło się na peryferiach wśród najuboższych, ale z zewnątrz, w całkiem innym środowisku, bo wśród teologów i na wydziałach teologicznych²⁹. Jak zauważył bp Andrzej Siemieniowski, realizacja tych ideologicznych postulatów stała się praktyczną realizacją teologii wyzwolenia³⁰. Takie przestawienie priorytetów sprawiło, że ubodzy zamiast poszerzać kręgi wspólnot katolickich, wybierali wspólnoty pentekostalne. Wspólnoty te organizowały spotkania modlitewne, podczas których ubodzy przez modlitwę i posługę charyzmatyczną (uzdrowienia, uwolnienia, dary języków, słowo poznania³¹) doświadczali realnej obecności Boga, który chce działać w ich życiu³². Wspólnoty pentekostalne nie tylko przyjęły opcję dla ubogich, ale stały się wspólnotami ubogich. Pentekostalizm w wydaniu

²⁵ Por. *tamże* 31; A. KULIBERDA. *Miłosierdzie w służbie ewangelizacji* s. 11.

²⁶ Por. A. KULIBERDA. *Miłosierdzie w służbie ewangelizacji* s. 12.

²⁷ Por. A. SIEMIENIEWSKI. *Pentekostalizacja chrześcijaństwa. Przewodnik teologiczno-pastoralny*. Wrocław 2020 s. 210.

²⁸ Por. R.C. BARRETO. *Evangélicos e pobreza no Brasil: Encontros e respostas éticas*. 2020 Kindle 1215-1220.

²⁹ Por. G.F. SIQUEIRA. *O Espírito e a Palavra: Fundamentos, Características e Contribuições da Hermenêutica Pentecostal*. Kindle 2530-2543.

³⁰ Por. A. SIEMIENIEWSKI. *Pentekostalizacja chrześcijaństwa* s. 55.

³¹ Por. T.M. JOHNSON, G.A. ZURLO. *Introducing Spirit-Empowered Christianity*. Tulsa, Oklahoma (USA) 2023 s. 87-90.

³² Por. A. SIEMIENIEWSKI, M. KIWKA. *Na fundamentie apostołów i proroków. Przebudzenie biblijnego Kościoła*. Wrocław 2018 s. 125-126.

brazylijskim nauczył wspólnoty Kościoła katolickiego, że nie wystarczy kreślić planów duszpasterskich, które często bywały odrealnione i zideologizowane, ale należy zdobywać ludzi przez umożliwienie im spotkania z żywym Bogiem poprzez nieustanną ewangelizację³³. Ameryka Łacińska ukazuje spektakularną siłę procesu pentekostalizacji Kościoła katolickiego. To, co zostało opisane powyżej, jest jednym z powodów takiego stanu rzeczy. Dziś w Brazylii spośród wszystkich katolików aż 61 mln to katolicy pentekostalni³⁴.

Na pewno na pierwszym miejscu życie chrześcijańskie powinno koncentrować się na Jezusie Chrystusie i pogłębianiu relacji z Nim, jednak sam Jezus troszczył się o ubogich, chorych i cierpiących³⁵. Choć brazylijskie wspólnoty pentekostalne za priorytet uznawały doprowadzenie ludzi do poznania osoby Jezusa Chrystusa, w przeciwieństwie do wspólnot katolickich, które – jak zostało już wspomniane – za paradygmat obrały realizację postulatów społecznych, to w obu przypadkach dochodziło do przewartościowywania tych wymiarów. Można to dostrzec na podstawie nigeryjskiego pentekostalizmu. Dopiero w 1986 r., po utworzeniu organizacji *Pentecostal Fellowship of Nigeria*³⁶ tamtejsze środowisko pentekostalne przebudziło się w sferze integralnego rozwoju człowieka, dostrzegającego biedę i potrzeby społeczne ludzi³⁷. Problem ten doskonale uwydatnia głos René Padilla, który w swojej pracy nad nigeryjskim pentekostalizmem zawarł Jude Onwenu Umeh:

Nie ma miejsca na statystyki, ile dusz umiera bez Chrystusa w każdej minucie, jeżeli nie bierze się pod uwagę, ilu z nich, którzy umierają, umiera z głodu³⁸.

4. INTEGRALNOŚĆ EWANGELIZACJI I POMOCY SPOŁECZNEJ

Papież Franciszek podczas przemowy do liderów Międzynarodowej Służby Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej (CHARIS) w 2019 r.³⁹ nakreślił trzy fundamentalne zadania, jakie ma pełnić odnowa we wspólnocie Kościoła: dzielenie się chrztem w Duchu Świętym ze wszystkimi w Kościele, służba jedności ciała Chrystusa oraz

³³ Por. Ciż. *Chrześcijańskie ruchy charyzmatyczne: nowość czy kontynuacja tradycji?* Poznań 2019 s. 319.

³⁴ Por. T.M. JOHNSON, G.A. ZURLO. *Introducing Spirit-Empowered Christianity* s. 33.

³⁵ Por. J.O. UMEH. *Pentecostalism and mission. A missiological Study of Nigerian Pentecostalism*. Rzym 2008 s. 212.

³⁶ Organizacja zrzeszająca (ang. *umbrella body*) wspólnoty pentekostalne, które chcą realizować wspólne postulaty. Por. <<https://pfnlagosstate.org/about>> [dostęp: 4.04.2024].

³⁷ Por. T.M. JOHNSON, G.A. ZURLO. *Introducing Spirit-Empowered Christianity* s. 105.

³⁸ J.O. UMEH. *Pentecostalism and mission* s. 213 („There is no place for statistic on «how many souls die without Christ every minute» it they do not take into account of how many of those who die, die victims of hunger” – tłum. własne).

³⁹ Por. <<https://www.charis.international/en/home>> [dostęp: 8.02.2020].

służba biednym i najbardziej potrzebującym fizycznie i duchowo⁴⁰. Żadne z tych zadań nie jest nowym drogowskazem, ale raczej przypomnieniem tego, co zawsze było ważne dla ruchu odnowy charyzmatycznej, choć pewnie często przez wielu również zaniechane.

Choć w ruchu odnowy kładzie się nacisk na ewangelizację i działalność charytatywną, to z wypełnianiem ich obu naraz bywa różnie⁴¹. Jeżeli chodzi o ewangelizację, to od czasów pierwszych zrzeseń charyzmatycznych zaznacza się potrzebę głoszenia Ewangelii i dawania świadectwa o mocy Bożego działania. Natomiast jeżeli chodzi o działalność społeczną, to można stwierdzić, że sprawia ona charyzmatykom więcej problemów⁴². Siostra Susan Rakoczy zauważa, że przyczyną zaniechania tej sfery może być przeakcentowanie priorytetu budowania wspólnot i indywidualnej odnowy ich członków. Budowanie wspólnoty i dbanie o indywidualną odnowę członków jest niezmiernie ważne i jest priorytetem, jednak przeakcentowanie tego wymiaru skutkuje zaniechaniem posługi miłosierdzia, która jest obowiązkiem każdego chrześcijanina⁴³. Dzisiaj można spotkać pewne grupy odnowy, w których członkowie są tak skupieni na realizacji własnych planów i przesadnym pielęgnowaniu życia wspólnotowego, że zapominają o innych istotnych zadaniach, jakie mają wypełniać. Takim praktykom należy się przeciwstawiać.

Papież Franciszek nazwał dokumenty z Malines „kompasami” dla ruchu odnowy⁴⁴. Trzeci dokument z Malines nosi tytuł *Odnowa w Duchu Świętym a służba człowiekowi*. Podejmuje on bardzo ważny temat, a jest nim wrażliwość członków wspólnoty charyzmatycznej na biedę ludzką oraz gotowość do zwalczania ubóstwa. Wspólnoty charyzmatyczne powołane są do wychodzenia na zewnątrz i kierowania się wyobraźnią miłosierdzia⁴⁵. Autentycznie przeżywana wiara powinna w sposób naturalny doprowadzić człowieka do podejmowania dzieł miłosierdzia i społecznych inicjatyw, tak różnych jak niedola ludzka⁴⁶.

Dokument ten porusza także bardzo ważną kwestię, a mianowicie integracji przestrzeni ewangelizacji z działalnością społeczną. Byłoby błędem postrzegać humanizację jako etap poprzedzający ewangelizację, gdzie najpierw skupiamy się na pomocy i poprawie warunków życia ludzi, a dopiero później przekazujemy im Dobrą Nowinę. Taka metoda jest bardzo niebezpieczna, ponieważ odkłada ona

---

⁴⁰ Por. FRANCIS. *Address to participants in the international conference of leaders of the Catholic Charismatic Renewal International Service – CHARIS* (Watykan, 7.06.2019). <https://www.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2019/june/documents/papa-francesco_20190608_charis.html> [dostęp: 15.04.2024] (tłum. własne).

⁴¹ Por. S. RAKOCZY. *Czy istnieje odrębna duchowość charyzmatyczna* s. 164.

⁴² Por. *tamże*.

⁴³ Por. *tamże* s. 165.

⁴⁴ Por. FRANCIS. *Address to participants in the international conference*.

⁴⁵ Por. C. SĘKALSKI. *Przedmowa*. W: L.J. SUENENS. *Dokument z Malines III – Odnowa w Duchu Świętym a służba człowiekowi*. Kraków 2007 s. 5.

⁴⁶ Por. L.J. SUENENS. *Dokument z Malines III* s. 37.

obowiązek głoszenia Chrystusa światu, a przez to podaje w wątpliwość wymiar misyjny oraz sam sens apostołskiego życia Kościoła⁴⁷. Te zadania trzeba podejmować równocześnie, o czym przekonał się Kościół katolicki w Brazylii.

ZAKOŃCZENIE

Misyjność Kościoła ma swe źródło w dniu Pięćdziesiątnicy i trwa w nim nieustannie, będąc jego stałą cechą⁴⁸. „Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii!” (2 Kor 9,16). Chrześcijanie nie mogą być hermetyczni, zamykać się tylko w swojej grupie. Mają obowiązek wychodzić i ewangelizować osoby nieznające Chrystusa, ochrzczonych, którzy nie prowadzą życia zgodnego z wymogami chrztu św., a także wierzących (tzw. duszpasterstwo zwyczajne), rozbudzając w nich żar Ducha Świętego i płomień miłości⁴⁹. Każdy chrześcijanin musi przyjąć społeczne konsekwencje bycia członkiem Ciała Chrystusa, żyjąc choćby w najbardziej pogłębionych formach życia kontemplacyjnego, nie jest bowiem osobą ukrytą pod kłosem, żyjącą dla siebie samej⁵⁰. Wspólnota Kościoła jest powołana do życia kontemplacyjnego pośród działania w wypełnianiu swojej misji⁵¹. Takie też wymagania kierował św. Jan Paweł II do Odnowy Charyzmatycznej:

Kontemplacja, jeśli nie rodzi misji, w końcu osłabnie, a misja – jeśli nie wypływa z kontemplacji – doprowadzi do frustracji i załamania⁵².

Reasumując, należy stwierdzić, za teologiem Ralphem Martinem, który od początku towarzyszy Katolickiej Odnowie Charyzmatycznej, że nie ma możliwości wyboru pomiędzy działaniem społecznym a ewangelizacją⁵³. To z natury Kościoła można odczytać potrójne zadanie, a mianowicie: *kerygma* – *martyria*, tj. głoszenie słowa Bożego połączone ze świadectwem, *leiturgia*, tj. posługa sakramentalna, oraz *diakonia*, tj. posługa miłości. Jak zaznaczył Benedykt XVI, owe zadania są ze sobą ściśle powiązane i nie powinny być oddzielane od siebie⁵⁴. Wspólnota powinna być inspirowana i przeniknięta słowami św. Pawła: „Miłość Chrystusa przynagła nas” (2 Kor 5,14) do budowania cywilizacji miłości, która walczy

⁴⁷ Por. *tamże* s. 38-39.

⁴⁸ Por. JAN PAWEŁ II. *Katecheza – Kościół misyjny* (19.04.1995). W: *Wierzę w Kościół*. Red. S. Dziwisz. Watykan 1996 s. 596.

⁴⁹ Por. EG 14.

⁵⁰ Por. L.J. SUENENS. *Dokument z Malines III* s. 34.

⁵¹ Por. FRANCISZEK. *Adhortacja apostołska Gaudete et exsultate o powołaniu do świętości w świecie współczesnym* (19.03.2018) p. 26.

⁵² O. PESARE. *Znak nadziei dla wszystkich ludzi – Katolicka Odnowa Charyzmatyczna w sercu Jana Pawła II*. Łódź 2006 s. 26.

⁵³ Por. S. RAKOCZY. *Czy istnieje odrębna duchowość charyzmatyczna* s. 164.

⁵⁴ Por. DCE 25.

o sprawiedliwość i pokój⁵⁵. To działanie powinno być nierozłączne z przekonaniem o udziale w przyszłej uczcie niebiańskiej, gdzie Bóg da kres wszelkiej niesprawiedliwości i cierpieniu oraz zbierze to, co uczyniliśmy dla dotkniętych niesprawiedliwością oraz cierpieniem⁵⁶. Zadanie nowej ewangelizacji podejmowane przez katolickie wspólnoty charyzmatyczne jest więc działaniem obejmującym całego człowieka i jego integralność w aspekcie duchowym, fizycznym i psychicznym. Taka integralna wizja powinna być brana pod uwagę przez ruchy, wspólnoty i stowarzyszenia, aby uniknąć skrajności, która zawsze w pewnym sensie jest zaprzeczeniem piękna Ewangelii.

BIBLIOGRAFIA

- BARRETO R.C.: *Evangélicos e pobreza no Brasil: Encontros e respostas éticas*. 2020 Kindle 1215-1220.
- BENEDICT XVI: *Homily visit to the roman basilica of st Paul-outside-the-walls* (Rzym, 25.04.2005). <https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/en/homilies/2005/documents/hf_ben-xvi_hom_20050425_san-paolo.html> [dostęp: 4.02.2024].
- BENEDYKT XVI: *Encyklika Deus caritas est o miłości chrześcijańskiej* (25.12.2005).
- CANADIAN CONFERENCE OF CATHOLIC BISHOPS: *A CCCB Pastoral Letter – The Charismatic Renewal in Canada 2003*. Canada 2003. <<https://www.cccb.ca/letter/cccb-pastoral-letter-charismatic-renewal-canada-2003/>> [dostęp: 15.04.2024] (tłum. własne).
- FRANCIS: *Address to participants in the international conference of leaders of the Catholic Charismatic Renewal International Service – CHARIS* (Watykan, 7.06.2019). <https://www.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2019/june/documents/papa-francesco_20190608_charis.html> [dostęp: 15.04.2024] (tłum. własne).
- FRANCIS: *Homily in Campobasso* (Campobasso, 5.07.2014). <https://www.vatican.va/content/francesco/en/homilies/2014/documents/papa-francesco_20140705_molise-omelia.html> [dostęp: 8.04.2024] (tłum. własne).
- FRANCISZEK: *Adhortacja apostolska Evangelii gaudium o głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie* (24.11.2013).
- FRANCISZEK: *Adhortacja apostolska Gaudete et exsultate o powołaniu do świętości w świecie współczesnym* (19.03.2018).
- FRANCISZEK: *Posynodalna adhortacja apostolska Querida Amazonia* (2.02.2020).
- JAN PAWEŁ II: *Katecheza – Kościół misyjny* (19.04.1995). W: *Wierzę w Kościół*. Red. S. Dziwisz. Watykan 1996 s. 596.
- JOHNSON T.M., ZURLO G.A.: *Introducing Spirit-Empowered Christianity*. Tulsa, Oklahoma (USA) 2023.
- KOMISJA TEOLOGICZNA KATOLICKIEJ ODNOWY CHARYZMATYCZNEJ W NIEMCZECH: *Dom modlitwy (Mk 11,17). Inicjatywy modlitewne i domy modlitwy*. W: *Wiosna Kościoła – Odnowa Charyzmatyczna w dokumentach episkopatów i komisji teologicznych różnych krajów świata*. Red. J. Salamon, A. Luberadzka, M. Sowińska. Cieszyn 2019 s. 270-278.

⁵⁵ Por. QA 109.

⁵⁶ Por. *tamże*.

- KONGREGACJA NAUKI WIARY: *List Iuvenescit Ecclesia* (Rzym 2016). W: *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*. Red. P. Sawa, A. Sepioło, I. Zielonka. Gliwice 2017 s. 81–115.
- KULIBERDA A.: *Miłosierdzie w służbie ewangelizacji na przykładzie działalności fundacji świętego Barnaby*. Częstochowa 2019.
- PAWEŁ VI: *Adhortacja apostołowska Evangelii nuntiandi o ewangelizacji w świecie współczesnym* (8.12.1975).
- PESARE O.: *Znak nadziei dla wszystkich ludzi. Katolicka Odnowa Charyzmatyczna w sercu Jana Pawła II*. Łódź 2006.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*. Poznań 2003.
- PRZYGODA W.: *Wprowadzenie*. W: *Peryferie wiary wyzwaniem dla Kościoła*. Red. W. Przygoda, M. Fiałkowski. Lublin 2015 s. 11.
- RAKOCZY S.: *Czy istnieje odrębna duchowość charyzmatyczna?* W: *Duch Święty w naszej codzienności*. Red. K. Guzowski, G. Barth. Lublin 2010 s. 161-172.
- SĘKAŁSKI C.: *Przedmowa*. W: L.J. SUENENS. *Dokument z Malines III – Odnowa w Duchu Świętym a służba człowiekowi*. Kraków 2007 s. 5.
- SIEMIENIEWSKI A., KIWKA M.: *Chrześcijańskie ruchy charyzmatyczne: nowość czy kontynuacja tradycji?* Poznań 2019.
- SIEMIENIEWSKI A., KIWKA M.: *Na fundamencie apostołów i proroków. Przebudzenie biblijnego Kościoła*. Wrocław 2018.
- SIEMIENIEWSKI A.: *Pentekostalizacja chrześcijaństwa. Przewodnik teologiczno-pastoralny*. Wrocław 2020.
- SIQUEIRA G.F.: *O Espírito e a Palavra: Fundamentos, Características e Contribuições da Hermenêutica Pentecostal*. Kindle 2530-2543.
- SOBÓR WATYKAŃSKI II: *Dekret o misyjnej działalności Kościoła Ad gentes divinitus* (7.12.1965).
- SUENENS L.J.: *Dokument z Malines III – Odnowa w Duchu Świętym a służba człowiekowi*. Kraków 2007.
- TOMCZYK D.: *Ruch charyzmatyczny a Kościół: zadania i cele*. „Collectanea Theologica” 56:1986 nr 4 s. 61-67.
- UMEH J.O.: *Pentecostalism and mission. A missiological Study of Nigerian Pentecostalism*. Rzym 2008.

Streszczenie: Celem artykułu jest rozważenie kwestii integralności zadań podejmowanych przez katolickie wspólnoty pentekostalne dotyczących ewangelizacji oraz pomocy społecznej. W tej materii na przestrzeni lat dochodziło do przeakcentowania tych rzeczywistości. Polegało ono na głoszeniu postulatów społecznych przy jednoczesnym deprecjonowaniu potrzeb duchowych człowieka albo odwrotnie – na głoszeniu Ewangelii bez dostrzegania potrzeb ekonomiczno-społecznych ludzi. Nowa ewangelizacja realizowana w sposób integralny wydaje się być rozwiązaniem tego problemu. Ważnym obrazem jest Kościół brazylijski, który ukazuje sedno problemu i jedną z przyczyn procesu pentekostalizacji.

Słowa kluczowe: nowa ewangelizacja, służba człowiekowi, wspólnoty charyzmatyczne, wspólnoty pentekostalne, pentekostalizacja, odnowa charyzmatyczna.